

وقتی عشق برتر از عرف می‌آید پدید

تهران (پانا) - نگاه‌های معنادار، سوال‌های پی در پی، محبت‌ها و دفاع‌های بی‌مورد دانشجوی پسر در میان سایر دانشجویان، رنگ و بوی مزاحمت به‌خود گرفته بود و روز به روز بر کلافگی استاد می‌افزود. سرانجام لب به اعتراض گشود و دانشجو را به اتاق استادان خواست تا با او صحبت کند. اندکی سکوت و سپس ابراز علاقه پسر به استاد تمام محتویات فضای اتاق دربسته را تغییر داد.

به‌گزارش ایرنا، در طول سی و اند سال‌ی که از عمر می‌گذشت این چنین متحیر نشده بودم. شوخی بود یا جدی؟ اما در چهره دانشجوی سال آخر ارشد من ذره‌ای از شوخی به چشم نمی‌خورد و کاملاً جدی به‌من نگاه می‌کرد. ناخواسته در خروجی را نشان دادم تا برود اما ایستاد و محکم‌تر از قبل خواسته‌اش را تکرار کرد: استاد من شوخی ندارم و تا آخرش ایستاده‌ام. این تصمیم را هم از همان سال اول گرفته بودم؛ تا الان هم که صبر کردم، خواستم خود را به شما نشان بدهم.

پدر و مادرت چه می‌گویند؟ عرف جامعه؟ می‌دانی من چند سال از تو بزرگترم. این همه دختر و موردهای دیگر هست چرا من؟ حرفی نزد و رفت و من ماندم و یک دنیا سوال بی‌پاسخ.

از در دانشگاه که خارج شدم صدایی مرا به‌خود خواند، خانومی موقر و فهیم که ضمن عذرخواهی از گستاخی پسرش که تک و تنها از من خواستگاری کرده بود زمان مشخصی برای خواستگاری می‌خواست.

حال که به دخترک سه ساله‌ام نگاه می‌کنم آن روزهای خواستگاری به اصطلاح غیر عرف دیگر برایم معنا ندارد، روزهایی که بی‌خیال عرف شدم و عشق را دریافتم. منی که استاد مشاور همسرم شدم تا فارغ از سن و سال پایه‌های هم تحصیلاتش را تکمیل کند و پایه‌های زندگی را مستحکم‌تر از همیشه بسازیم.

این حکایت و حکایت‌های مشابه آن که اختلاف سنی معکوس را نشانه رفته، موضوعی است که این روزها پا را فراتر از عرف سنتی جامعه گذاشته و همچون سایر تغییرات زندگی، ازدواج را دستخوش دگرگونی کرده است. تا آن‌جا که آمارهای سازمان ثبت احوال نشان می‌دهد که در ۱۲ درصد از ازدواج‌های ثبت شده در سال ۹۷، مرد و زن هم سن بودند و در ۱۱ درصد زن بزرگ‌تر از مرد بوده است.

همزمان با انتشار این آمار، پرسش‌هایی به ذهن خطور می‌زند؛ نخست این که چرا پسران به ازدواج با دختران بزرگ‌تر از خود از نظر سنی تمایل پیدا کرده‌اند و تن به این ازدواج‌ها می‌دهند؟ دوم این که آیا در بروز این پدیده بحث افزایش سن ازدواج یا شاغل بودن دخترها نقش دارد؟ آیا این نوع ازدواج‌ها، راه‌های چندهمسری را مسدود می‌کند؟

تغییر و تحولی که «طهورا نوری»؛ مشاور خانواده و مدرس دانشگاه درباره آن می‌گوید: ازدواج ابعاد گوناگونی دارد و انتخاب همسر نیز گزینه‌های متفاوتی دارد که جدای از نزدیکی فرهنگ‌ها، جغرافیا، تحصیلات و غیره، یکی از ویژگی‌هایی است که مورد توجه بوده است. اما بحث سن، عرفی است و نگاه شرع بر آن استوار نیست چنانچه ازدواج پیامبر اکرم (ص) با حضرت خدیجه (س) مصداق بارز آن است.

او یادآور شد: در یک جامعه صنعتی یا رو به صنعتی شدن و پویا هم معیارها نیز در حال تغییر و دگرگونی است. در جامعه‌ای که زنان دست به فعالیت‌های اجتماعی، فرهنگی، هنری و سیاسی می‌زنند، از نظر تحصیلات

ارتقا پیدا می‌کنند و جایگاه‌ها، موقعیت‌هایی برتر و یا همسان مردان به‌دست می‌آورند، مقوله سن در ازدواج آنان نیز دچار تغییر شود و باید تلاش و فرهنگ‌سازی کرد تا این تغییرات متوازن با هنجارها و عرف جامعه پیش برود.

این مشاور خانواده با رد این باور که در ازدواج، دختران باید از پسران کوچک‌تر باشند، تاکید می‌کند: به شرط آنکه این اختلاف سنی معقول و در حد یک تا سه سال باشد زیرا بیشتر از این سن هماهنگی جسمی میان زوجین را از بین می‌برد و پس از مدتی علاقه‌ها کم‌رنگ می‌شود و مسایل جدی‌تر خودنمایی می‌کند.

او توضیح می‌دهد: مادر شدن و بروز پدیده‌های جسمی بر روی زنان، خواه‌ناخواه منجر به پدیده شکسته‌تر شدن زن نسبت به مرد می‌شود، بر همین اساس در اختلاف‌های سنی بالای پنج سال، باید این موضوع را در نظر گرفت تا پیامد و تبعات آن دامن زندگی را نگیرد.

نوروزی در بخشی دیگر از این گفت‌وگو، با بیان این مطلب که ممکن است این ۱۱ درصد، چند سال آینده افزایش یابد و به ۲۰ درصد برسد، تصریح می‌کند: موضوعی که عرف نبوده و به این سمت می‌رود که کم‌کم به عرفی اجتماعی تبدیل شود به همین دلیل باتوجه به تجرد قطعی دختران باید این فضا حمایت شود و فرهنگ‌سازی مطابق عرف و خواسته جامعه شود.

افزایش این نوع پیوند زناشویی، راهکاری بر تجرد قطعی است؟

موضوعی که حجت‌الاسلام رضا رویت، مدیر عامل بنیاد ملی خانواده هم گفت، به لزوم فرهنگ‌سازی در مورد ازدواج معکوس اشاره می‌کند و می‌گوید: وقتی از برگزارکنندگان کارگاه چندمتری درباره چرایی برپایی این کارگاه‌ها پرسش شد متفق‌القول عنوان کردند به‌دلیل وجود تجرد قطعی در جامعه این مساله عنوان شده در حالیکه نتیجه عکس و منفی در میان خانواده‌ها بوجود آورد و با واکنش‌های تند روبه‌رو شد.

او ادامه می‌دهد: این در حالیست که اگر در جامعه ازدواج با اختلاف سنی معکوس فرهنگ‌سازی شود آن هم با معیار تعقل نه احساسات، می‌توان آن را راهکاری بر تجردهای قطعی عنوان کرد تا هم سایه چند از سر خانواده‌ها بخصوص زنان کنار زده شود و هم دختران از تجرد قطعی رها شوند.

چه کنیم تا سقف ازدواج‌های معکوس نریزد؟

نوروزی در پاسخ به این پرسش یادآور شد: رشد علمی و فرهنگی زنان و به‌دست گرفتن بازار کار و کسب و دیگر موفقیت‌های اجتماعی در رشد آنان نقش داشته بر همین مبنا، می‌توان گفت بُعد اقتصادی، از مهمترین عوامل چنین پیوندهای زناشویی است. مبحثی که آلام خطر را فعال می‌کند مبنی‌بر این که وقتی ازدواج با زنی بزرگتر شکل می‌گیرد تکیه اقتصادی را هم بر هم می‌زند؛ اینجا تکیه‌گاه زن می‌شود که احتمال سوءاستفاده از زن را بالا می‌برد.

نوروزی با بیان این که این نوع ازدواج‌ها پیامدهایی هم دارد، خاطرنشان می‌کند: آدم سودجو در هر حال به فکر سودجویی است خواه با یک دختر کم سن روبه‌رو باشد یا بزرگتر. اما می‌توان این موارد را با مدیریت، مشاوره و گوش دادن به حرف ریش سفیدان حل کرد.

او یادآور شد: معمولاً زنان در این ازدواج‌ها خواسته یا ناخواسته به‌دلیل سن بالاتر و داشتن تحصیلات بالاتر نقش مادرانه، توصیه‌گرانه و نصیحت‌گرانه پیدا می‌کنند و این از نظر روانشناختی محل یک زندگی خوب و خوشبخت خواهد بود که پرهیز از این رویه به‌شدت توصیه می‌شود.